

Lublin, dnia 3 listopada 2024 r.

dr hab. Joanna Studzińska, prof. ALK
Katedra Prawa Cywilnego
Kierownik Zakładu Postępowania Cywilnego
Akademia Leona Koźmińskiego

RECENZJA

POPRAWIONEJ ROZPRAWY DOKTORSKIEJ MGR PAULINY LEWANDOWSKIEJ

PT. „ZAŻALENIE W POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNYM”

I.

Niniejsza recenzja została sporządzona w związku z koniecznością dokonania weryfikacji, czy przedstawiona rozprawa doktorska mgr Pauliny Lewandowskiej spełnia wymagania rozprawy doktorskiej w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, oraz czy Autorka wprowadziła zmiany i uzupełnienia wskazane w recenzji pierwotnej wersji rozprawy dotyczącej przede wszystkim uaktualnienia stanu prawnego rozprawy, uwzględnienia aktualnych opracowań, układu pracy czy proporcjonalności poszczególnych rozdziałów jak też dopracowania edycyjnego rozprawy.

II.

Aktualne jest nadal stanowisko co do prawidłowości i potrzeby analizy podjętego tematu przez Doktorantkę ze względu na zarówno praktyczny, jak i teoretyczny wymiar oraz fakt, że zarówno klasyfikacja środków zaskarżenia, jak i dopuszczalność skorzystania z nich, także w postępowaniu egzekucyjnym w świetle ostatnich zmian rodzą wątpliwości. Nadto wprowadzenie zażalenia poziomego ustawą z 7 lipca 2019 r., dokonane ustawą z 9 marca 2023 r. kolejne zmiany oraz wątpliwości co do charakteru zażalenia także w postępowaniu egzekucyjnym skutkowały licznymi wątpliwościami w orzecznictwie i podjętymi uchwałami. Jak wskazuje Autorka, uzasadnieniem dla wyboru tematu był fakt, że istnieje potrzeba szerszej analizy w zakresie cech instytucji i porównania jej z innymi, ale też charakterystyka zażalenia

poziomego po nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z 2019 r.. Stąd nadal pozytywna jest ocena zasadności opracowania.

II.

Układ pracy został poszerzony oraz uwzględnione zostały uwagi dotyczące proporcjonalności poszczególnych rozdziałów. Obecnie praca składa się ze wstępu, dziewięciu rozdziałów, podsumowania z wnioskami *de lege lata* i *de lege ferenda*, bibliografii, orzecznictwa i innych źródeł.

Istotną usterką pracy był brak aktualności prowadzonych rozważań. Autorka poglądy i twierdzenia odnosiła do stanu prawnego po wejściu w życie nowelizacji z 7 lipca 2019 r. mimo braku wskazania wprost, natomiast jedynie w zakończeniu oceniła i wskazała na ustawę zmieniającą kodeks postępowania cywilnego z 9 marca 2023 r. w treści dysertacji nie odnosząc się do aktualnego stanu prawnego. Uwzględnienie nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego było o tyle kluczowe, że zmiany te dotyczyły charakteru zażalenia, w tym zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym. Obecnie rozważania zostały zaktualizowane i Doktorantka czyni uwagi odnoszące się do właściwego stanu prawnego, o czym świadczą wypowiedzi m.in. na s. 31 w zakresie charakteru zażalenia czy na s. 85 w zakresie możliwości przekazania sprawy sądowi II instancji. Uwzględnia w związku z tym także najnowsze opracowania dotyczące aktualnego stanu prawnego jak chociażby M. Dziurda [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Praktyczny komentarz do nowelizacji z 2023 roku, Warszawa 2023.

Aktualne są nadal pozytywne uwagi dotyczące celu i metod pracy. Jak konsekwentnie podkreśla Autorka, celem pracy jest dokonania charakterystyki zażalenia w toku postępowania egzekucyjnego dla wskazania jego głównych cech i porównania z innymi środkami zaskarżenia. Autorka w tym celu wskazuje na pozostałe środki zaskarżenia i prowadzi konsekwentnie logiczną analizę wykazując tezy pomocnicze i ich ocenę jak np. w podsumowaniu rozdziału drugiego na s. 95 podkreślenie wagi różnorodności i dużej ilości środków zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym. Zasadnie czyni zastrzeżenie o braku katalogu zamkniętego postanowień podlegających zaskarżeniu zażaleniem. Przedstawia także prawidłowo wykorzystane metody badawcze jaką jest metoda formalno-dogmatyczna, historyczno-prawna, teoretyczno-prawna i analityczna.

Doktorantka wykorzystwała dostępną bazę źródłową dotyczącą omawianego zagadnienia w stopniu podstawowym, w której znalazły się nie tylko opracowania dotyczące aktualnego stanu prawnego, ale też starsze publikacje np. S. Gołąb Projekty polskiej procedury cywilnej

Kraków 1930. Docenić należy fakt poszerzenia rozważań o podstawową literaturę postępowania cywilnego jak Z. Resich, Postępowanie cywilne oraz inne formy postępowania przed organami państwa, Warszawa 1982, Z. Resich, Istota procesu cywilnego, Warszawa 1985 czy W. Siedlecki, Z. Świeboda, Postępowanie cywilnego. Zarys wykładu. Warszawa 2004.

Czyniąc uwagi nie pomija także istotnych opracowań z zakresu postępowania egzekucyjnego jak E. Wengerek, Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych, Warszawa 1961, J. Korzonek, Ochrona dłużnika przeciw egzekucji, Głos Prawa 1936. Odnosząc się do charakteru i istoty zażalenia warto poszerzyć podstawowe źródła literatury międzywojennej. Zgodnie z uwagami recenzenta Doktorantka ubogaciła i poprawiła bibliografię, która ma charakter kompletny. Należy także docenić fakt, że Autorka sięgnęła nie tylko do współczesnych opracowań dotyczących analizowanego problemu, ale również do źródeł dotyczących wcześniejszego stanu prawnego, które mają fundamentalne znaczenie dla prawidłowego przedstawienia współczesnych rozwiązań prawnych dotyczących środków zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym.

Wskazując na konstrukcję pracy Autorka omawiała w poprzednim układzie zażalenie w systemie środków zaskarżenia, środki zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym oraz zaskarżalność postanowień wydawanych w toku postępowania egzekucyjnego. Pierwotnie Autorka rozpoczynała swoje rozważania od zagadnień wstępnych dotyczących konstrukcji zażalenia w systemie środków zaskarżenia przechodząc do środków zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym aż po zaskarżalne zażaleniem postanowienia. Autorka dodała rozdział wprowadzający dotyczący ogólnej charakterystyki postępowania egzekucyjnego. Nadto zostały uwzględnione uwagi dotyczące układu pracy od ogółu do szczegółu i rozpoczęcia zagadnień od rozdziału od klasyfikacji środków zaskarżenia w postępowaniu i umiejscowienia w nich zażalenia, przechodząc w kolejnym rozdziale do omówienia jego charakteru i istotnych warunków dopuszczalności. Uwzględniając uwagi zostały tu ujęte prawidłowo uwarunkowania historyczne. W dalszej kolejności Doktorantka przeprowadziła konsekwentną analizę zaskarżalności postanowień odnośnie do skargi na czynności komornika i kosztów, zaskarżalność postanowień postępowania klauzulowego, zaskarżalność postanowień wydanych w toku postępowań transgranicznych, w przedmiocie wszczęcia egzekucji oraz w toku postępowania egzekucyjnego, a także egzekucji prowadzonej ze Skarbem Państwa oraz przedsiębiorcami.

Na etapie pierwotnego recenzowania istniały wątpliwości co do układu pracy, proporcjonalności pracy i jej ułożenia w trzech rozdziałach zwłaszcza, że rozdział trzeci był

niewspółmiernie większy od pozostałych (s. 97-180). Autorka uwzględniła te uwagi i prawidłowo dokonała korekty. Obecnie praca została podzielona na dziewięć porównywalnie objętościowo podobnych rozdziałów.

Zgodnie z wcześniejszym wskazaniem, że pożądaną praktyką dla przejrzystości wyводу i celu podjęcia danego zagadnienia jest dokonywanie podsumowań z konkluzją przedstawionych rozważań na temat omawianego w danym rozdziale zagadnienia nadal należy bardzo pozytywnie ocenić przedstawianie zasadniczych konkluzji odnośnie do każdego rozdziału. Zdecydowanie ułatwia to odbiór pracy i pozwala kompleksowo zwrócić uwagę na najistotniejsze poruszone w rozdziale problemy.

III.

Jak wcześniej zaznaczono, obecnie przejrzysty układ pracy powoduje omówienie zagadnień w logicznym ciągu rozumowym wychodząc od rozważań o charakterze ogólnym poprzez poszczególne rodzaje postanowień zaskarżalnych w postępowaniu egzekucyjnym.

Rozważania zostały poszerzone o nowy rozdział pierwszy mając rzeczywiście charakter wprowadzający obecnie wskazuje na zasadnicze pojęcie i cel postępowania cywilnego i egzekucyjnego. Prawidłowo dokonuje rozróżnienia pojęcia postępowania egzekucyjnego i egzekucji. Zasadnie podkreśla zasadniczy cel postępowania egzekucyjnego jakim jest spełnienie świadczenia. Wyraża tezę na s. 19-20, że to postępowanie egzekucyjne jest nieodzowną częścią porządku prawnego, gdyż bez tego postępowania niemożliwa byłaby realizacja tytułu egzekucyjnego. Jednocześnie zostały poczynione uwagi dotyczące podmiotów postępowania egzekucyjnego i Autorka podkreśliła, że muszą posiadać te same przymioty, jakie były przesłankami procesowymi w postępowaniu rozpoznawczym.

Rozdział drugi poświęcony jest wcześniejszym rozważaniom dotyczącym klasyfikacji środków zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym wskazując na s. 25, że w postępowaniu egzekucyjnym istnieje odmienny system środków zaskarżenia. Zgodnie z poczynionymi uwagami, ta część opracowania stała się punktem wyjścia do dalszych rozważań umiejscawiając zażalenie w tym systemie środków zaskarżenia, Autorka odniosła się też w sposób prawidłowy do zagadnienia odpowiedniego stosowania zaskarżalności postanowień kończących postępowanie. Doktorantka wskazuje prawidłowo różne stanowiska prezentowane w doktrynie. W dalszej części omawia pozostałe środki zaskarżenia dopuszczalne w postępowaniu egzekucyjnym czyniąc uwagi do skargi na czynności komornika, skargi na

orzeczenie referendarza sądowego wskazując, że znajdzie ona zastosowanie na każde orzeczenie referendarza sądowego wydane w toku postępowania egzekucyjnego prawidłowo podkreślając, że art. 767^{3a} kodeksu postępowania cywilnego wobec nadania jej szczególnej treści i umiejscowienia wśród przepisów ogólnych postępowania egzekucyjnego, ma charakter szczególny w stosunku do przepisów dotyczących skargi na orzeczenie referendarza sądowego. Analizuje nie tylko pozostałe środki zaskarżenia jak zarzuty do planu podziału, ale także czyni uwagi odnośnie do nadzwyczajnych środków zaskarżenia, tj. skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie postępowania czy skargi o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem. Zostały także poszerzone rozważania o niedopuszczalność skargi kasacyjnej na postanowienie sądu drugiej instancji wydane po rozpoznaniu zażalenia i Autorka odniosła się do postanowienia Sądu Najwyższego z 8 listopada 2018 r., II CZ 44/18 gdzie podkreślono, że zgodnie z art. 767⁴ § 2 k.p.c. na postanowienie sądu drugiej instancji wydane po rozpoznaniu zażalenia skarga kasacyjna nie przysługuje.

W rozdziale trzecim przy logicznym ułożeniu Autorka odnosi się do konstrukcji środka zaskarżenia jakim jest zażalenie. Czyni ciekawe uwagi co do charakteru zażalenia w kontekście zasad postępowania cywilnego. Dokonując analizy Doktorantka przedstawia na s. 71 i n. rys historyczny zażalenia oraz dokonuje jego charakterystyki. Autorka uzasadnia na s. 73, że rys historyczny odnosi się do wszystkich środków zaskarżenia, które są poruszane w pracy. Jednakże na s. 76 wskazuje prawidłowo uwzględniając uwagi na kształtowanie się zażalenia w polskim porządku prawnym. Natomiast na s. 80 wskazuje na kształtowanie się zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym czyniąc zadość uwagom zawartym w recenzji.

W dalszych rozważaniach Autorka zasadnie od s. 82 dokonuje charakterystyki środka zaskarżenia jakim jest zażalenie. Podtrzymuję twierdzenie, że ciekawą i istotną częścią opracowania jest omówienie przesłanek dopuszczalności zażalenia od s. 88. Autorka po wskazaniu co rozumie pod pojęciem dopuszczalności środka zaskarżenia omawia zasadnie dopuszczalność zażalenia w świetle ustawy, istnienie zaskarżonego postanowienia, legitymacja do wniesienia zażalenia, gravamen, a także warunki formalne i fiskalne zażalenia oraz termin do jego wniesienia. Odnosi się także do możliwości poszerzenia rozważań o analizę konieczności bądź nie złożenia wniosku o uzasadnienie postanowienia, co jest co do zasady warunkiem rozpoczęcia biegu terminu do wniesienia zażalenia, powołując uchwałę Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r. (III CZP 85/22), że złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie postanowienia z uzasadnieniem nie stanowi przesłanki dopuszczalności zażalenia na postanowienie, o którym mowa w art. 766¹ § 1 kodeksu

postępowania cywilnego poszerzając uwagi o dokonane zmiany kodeksu postępowania cywilnego. Doktorantka stawia na s. 27 tezę, że możliwość stosowania analogii w przypadku zaskarżalności poszczególnych postanowień zależna jest od okoliczności sprawy i podlega badaniu w konkretnej sytuacji. Oceniając dopuszczalność i charakter zażalenia Autorka uwzględniając uwagi odnośnie do zasadności uwzględnienia najnowszych uchwał Sądu Najwyższego poruszających zagadnienia traktowania postępowania klauzulowego jako postępowania egzekucyjnego, co Autorka czyni na s. 109 szerzej, odniosła się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2021 r., (III CZP 58/20), na s. 165 oraz uwzględniła wypowiedzi Sądu Najwyższego precyzujące charakter i rodzaje zażalenia (np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2021 r., III CZP 22/20, Legalis na s. 169).

Podsumowując tą część rozważań Autorka odnosi się do szczególnych cech zażalenia, a także różnych rodzajów zażalenia, które często odbiega od klasycznego modelu jak zażalenie kasatoryjne. Wskazuje zasadnie, że głównym celem wnoszonego zażalenia jest podważenie zapadłego w sprawie orzeczenia i realizuje prawo strony do kontroli wydanego orzeczenia.

Od rozdziału czwartego tj. od s. 134 do szóstego Doktorantka odnosi się do poszczególnych postanowień zaskarżalnych w toku postępowania egzekucyjnego. Rozdział czwarty poświęcony jest zaskarżalności postanowień sądu wydanych w przedmiocie skargi na czynności komornika oraz rozliczenia kosztów postępowania egzekucyjnego. W pierwszej części rozdziału Autorka omawia zażalenia związane z wniesioną skargą na czynności komornika. Ciekawe uwagi prezentuje w zakresie poszczególnych wnoszonych skarg na czynności komornika, np. o ukaraniu grzywną, na przybicie czy opis i oszacowanie. Odnosi się także do zaskarżalności postanowień w przedmiocie rozliczenia kosztów postępowania egzekucyjnego. Prawidłowo na s. 138 czyni w tym przedmiocie uwagi do legitymacji komornika do wniesienia zażalenia. Omawia także zażalenie na postanowienie wydane wskutek skargi na przybicie ruchomości czy zażalenie na postanowienie wydane na skutek postanowienia komornika o wydzieleniu części nieruchomości podczas opisu i oszacowania nieruchomości, opisu i oszacowania a także zażalenie w przedmiocie kosztów.

Wydzielając po korekcie zagadnienia dotyczące postępowania klauzulowego jako szczególnego rodzaju postępowania Autorka w Rozdziale V odnosi się do postanowień wydanych w toku postępowania klauzulowego. Co istotne odnosi się nie tylko do postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności, ale także na s. 153 i n. uregulowanego obecnie w art. 782¹ kodeksu postępowania cywilnego postanowienia o odmowie nadania klauzuli wykonalności. Wskazuje na poszczególne rodzaje postanowień o

nadaniu klauzuli wykonalności np. na rzecz wspólników spółki wydawanych w postępowaniu klauzulowym. Istotne znaczenie mają uwagi na s. 164 dotyczące zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności.

Rozdział VI poświęcony zawiera uwagi o zaskarżalności postanowień wydanych w toku postępowań transgranicznych zwracając uwagę na s. 171 na Europejski Tytuł Egzekucyjny dla roszczeń bezspornych. Analizuje rodzaje postanowień w tym postępowaniu na które przysługuje zażalenie. Konkluduje na s. 184, że po przeprowadzonej analizie przepisów poświęconych postępowaniom transgranicznym można wysnuć wniosek, iż zaskarżalność zapadłych w nich orzeczeń nie kształtuje się w sposób jednolity, gdyż nie w każdym przypadku postanowienia pozytywnego i negatywnego będzie przysługiwać środek zaskarżenia.

Istotne znaczenie z punktu widzenia praktycznego mają uwagi zawarte w Rozdziale VII a dotyczące zaskarżalności postanowień w przedmiocie zawieszenia i umorzenia postępowania egzekucyjnego. Istotne znaczenie ma tu wypowiedź Sądu Najwyższego dotycząca dopuszczalności zaskarżenia postanowienia w przedmiocie oddalenia skargi na czynność komornika polegającą na odmowie wydania zaświadczenia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Słusznie uwzględnia na s. 200 postanowienie z 25 czerwca 2015 r., III CZP 39/15 w którym wskazał Sąd Najwyższy, że na postanowienie sądu rejonowego, oddalające skargę na czynność komornika polegającą na odmowie wydania zaświadczenia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z mocy prawa przysługuje zażalenie (art. 828 KPC). Bezczynność organu egzekucyjnego nie stanowi podstawy umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa (art. 823 KPC). Odnosi się także do postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Dalsze uwagi Doktorantka porządkuje w Rozdziale VIII analizując zażalenie wnoszone od postanowień w toku egzekucji świadczeń pieniężnych. Wskazując poszczególne rodzaje postanowień, także dotyczące przybicia i przysądzenia własności, również w egzekucji uproszczonej analizuje wypowiedzi doktryny i najistotniejsze orzecznictwo. Podobne uwagi czyni Autorka od s. 223 do postanowień wydanych w toku egzekucji świadczeń niepieniężnych.

Ciekawe uwagi czyni w Rozdziale IX Autorka w zakresie zaskarżalności postanowień wydanych w toku egzekucji prowadzonej ze Skarbem Państwa oraz przedsiębiorcami. Konkluduje na s. 236, że postanowienia wydawane w toku egzekucji z udziałem Skarbu Państwa oraz przedsiębiorców są zaskarżalne zarówno w aspekcie pozytywnym jak i

negatywnym. Jednocześnie zwraca uwagę na wyjątki uzasadniające fakt rozpoznania zażaleń przez sąd drugiej instancji w składzie jednoosobowym.

W związku z poprzednimi uwagami o jedynie sprawozdawczym charakterze przedstawionych zażaleń w podsumowaniach Autorka poczyniła uwagi dotyczące oceny charakteru, samego zażalenia, funkcji czy poszczególnych atrybutów.

Istotny walor mają podsumowania rozdziałów gdzie Autorka czyni zasadne uwagi na temat charakteru poszczególnych postanowień, zagadnień z zakresu postanowień w przedmiocie skargi na czynności komornika, podkreślając, że katalog takich postanowień jest otwarty, czy *gravamen*. Dokonuje oceny dopuszczalności poszczególnych postanowień wskazując np. na dopuszczalność zaskarżenia postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z mocy prawa. Wskazuje, że szeroki zakres egzekucji świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pozwala po analizie skonkludować różnorodne liczne postanowienia, które są zaskarżalne zażaleniem.

Autorka w końcowej części dysertacji przedstawia wnioski zarówno *de lege lata* jak i *de lege ferenda*. Konkluzje umieszczone w zakończeniu pracy stanowią syntetyczne całościowe podsumowanie dokonywanych przez Doktorantkę analiz ze zwróceniem uwagi na wagę zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym ze względu na brak apelacji. Zwraca uwagę na fakt, że w postępowaniu egzekucyjnym zażalenie niewątpliwie nie ma charakteru akcesoryjnego i służy od postanowień, które mają zróżnicowany charakter i istotę ze względu na specyfikę postępowania egzekucyjnego. Autorka akcentuje brak jednolitego charakteru zażalenia i jego zmarginalizowanie poprzez wprowadzenie zażalenia poziomego do postępowania egzekucyjnego uwagach tych odnosi się do zbiegu zażalenia dewolutywnego i zażalenia poziomego jednocześnie dokonując własnej oceny. Oceniając kierunek zmian ustawodawczych w omawianym zakresie Doktorantka stwierdza, że zmiany te nie są w dalszym ciągu zadowalające i nie zapewniają w pełni realizacji fundamentalnych zasad procesu cywilnego do jakich niewątpliwie należy zasada dwuinstancyjności postępowania. Uwagi te zostały w znacznej mierze poszerzone oraz uwypuklono zmiany dokonane nowelizacją kodeksu postępowania cywilnego z 9 marca 2023 r.

IV.

Podsumowując, rozprawa doktorska mgr Pauliny Lewandowskiej została przygotowana po uwzględnieniu uwag recenzenta na dobrym poziomie merytorycznym. Docenić należy

liczne oceny dokonywane przez Autorkę. Została uporządkowana, uaktualniona, zaś poprzez przejrzysty układ zagadnienia zostały poszerzone. Jest to o tyle istotne, że poruszony temat jest istotnym opracowaniem dotyczącym ważkiego środka zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym, także z punktu widzenia praktycznego uczestników postępowania egzekucyjnego tym bardziej, że wiele poruszonych wątków wiążących się dopuszczalnością zaskarżenia zażaleniem poszczególnych postanowień rodzi wciąż wątpliwości w doktrynie i praktyce sądowej.

Jak zostało już wcześniej wskazane, istotnym walorem pracy jest dzięki zastosowanej metodzie analitycznej szczegółowe opracowanie poszczególnych postanowień podlegających zaskarżeniu w postępowaniu egzekucyjnym.

Autorka prezentuje co do zasady prawidłowy warsztat badawczy wskazujący na umiejętność analizy. Praca jest napisana przejrzystym i przystępnym dla czytelnika językiem. Nadal można wskazać drobne uchybienia językowe, terminologiczne czy redakcyjne, jednakże nie umniejszają oceny strony redakcyjnej i językowej przygotowanej rozprawy doktorskiej wystarczającej dla naniesienia poprawek. Zdania formułowane przez Doktorantkę są proste i przejrzyste, nie budzą wątpliwości co do znaczenia i treści, zaś wywód logiczny i pozostający konsekwencją przyjętej konstrukcji pracy. Doktorantka przedstawiając poglądy doktryny lub orzeczenia dokonuje ich samodzielnej oceny i formułuje konkluzje odpowiadające przedstawionym argumentom oraz co istotne formułuje uwagi *de lege ferenda*.

W konsekwencji należy uznać, że przygotowana przez mgr Paulinę Lewandowską rozprawa może stanowić podstawę nadania stopnia naukowego doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne, gdyż spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.) w zw. z art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669).

Joanna Studzińska